

7. 6. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za škodu způsobenou státem - Je třeba pro přiznání náhrady urgovat soud?

Zákon č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem je předpisem velice známým. V tomto článku se budu zabývat jedním jeho dílčím a poměrně drobným aspektem týkajícím se náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem spočívajícím v nevydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě.

JUDr. Vojtěch Mihalík
advokát

Na začátek připojím citaci několik důležitých ustanovení předmětného zákona vztahujících se k nadepsanému institutu:

- *§ 5 odst. 2 - Stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena nesprávným úředním postupem.*
- *§ 13 odst. 1 - Stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě.*
- *§ 31a odst. 1 - Bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.*
- *§ 31a odst. 3 písm. c) - V případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení.*

Ústředním motivem tohoto článku je pak právě poukázání (případně pouhé připomenutí) na přístup justice k posuzování aktivity poškozeného směřující proti průtahům v řízení a jeho nepřiměřené délce tak, jak zákon ve svém výše uvedeném textu předpokládá.

Názor Nejvyššího soudu je v této věci zcela konstantní a mnohokrát se v jeho rozhodnutích opakuje. Tento je prezentován např. v rozsudku ze dne 5.10.2010, sp.zn. 30 Cdo 4761/2009, kterým bylo deklarováno, že *odpovědnost za dodržení práva účastníka řízení na projednání věci v přiměřené lhůtě leží především na státu a ten ji nemůže přenášet na účastníky řízení tím, že po nich bude požadovat, aby se v případě hrozící či nastalé nepřiměřené délky řízení domáhali nápravy a dojde-li k*

porušení práva účastníka na projednání věci v přiměřené lhůtě, sankcionovat jej při stanovení výše odškodnění za to, že se nápravy nedomáhal. Při zkoumání toho, zda poškozený využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, je třeba z uvedeného vycházet a jejich využití přičíst poškozenému k dobru, nikoli mu přičítat k tíži, že je nevyužil. Nutno doplnit, že právní řád nabízí osobám poškozeným liknavostí soudů pouze prostředky obsažené v zákoně o soudech a soudcích (zákon č. 6/2002 Sb.). Tyto se konkrétně nacházejí v § 164 a násl. Je jím jednak stížnost na průtahy a jednak návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu (§ 174a). Kdo některý z těchto institutů ve své praxi již využil, dá mi možná za pravdu, že tyto v konečném důsledku vedou paradoxně pouze k prodloužení řízení a k oddálení rozhodnutí ve věci (o důsledku spočívajícím v absenci „přátelského“ vztahu se soudcem nemluvě). Předmětná opatření byla ostatně i Evropským soudem pro lidská práva shledána jako neúčinná (vizte např. v judikatuře i odborné literatuře často opakované řízení Vokurka proti České republice, rozhodnutí ze dne 16. 10. 2007, ve věci č. 40552/02).

Od shora uvedeného opakovaně prezentovaného názoru se Nejvyšší soud odchýlil pouze náznakem a velmi zřídka. Takto např. v rozsudku ze dne 30.9.2010 poukázal na to, že *právní úpravu návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zákona č. 6/2002 Sb. v období od 1. 7. 2004 do 30. 6. 2009 nelze považovat za účinný prostředek nápravy, a jeho nevyužití v tomto období by tak nemělo být kladeno k tíži dotčených účastníků při rozhodování o výši přiměřeného zadostiučinění za imateriální újmu způsobenou nepřiměřenou délkou soudního řízení. Z dikce tohoto závěru tedy vyplývá, že v jiném než nadepsaném období (později, dříve tento institut zákon neznal) zákon o soudech a soudcích nabízel účinný prostředek ochrany a jeho nevyužití by poškozenému tedy mělo být kladeno k tíži. Tento názor však zůstává osamoceným. Je nutno přiznat, že je ovlivněn zejm. datem řešení předmětné věci, přičemž právní úprava v navazujícím období je fakticky stejná, vyjma absence nutnosti podat před návrhem na určení lhůty k provedení procesního úkonu stížnost na průtahy (aktuálně podání stížnosti není podmínkou podání návrhu – § 174a odst. 1).*

Jste-li v řízení zcela pasivní a zároveň neprovádíte jakékoliv obstrukce, orgán (soud) Váš nárok na přiznání přiměřeného zadostiučinění posuzující nesmí ponížít. Pokud naopak svá práva využijete (bez ohledu na to, zda toto jednání paradoxně povede k prodloužení řízení), měla by Vám tato odvaha a viditelná snaha o vlastní dobro být přičtena k dobru.

JUDr. Vojtěch Mihalík,
advokát

[JUDr. Vojtěch Mihalík, advokát](#)
[Náhrada škody po státu](#)

J. Palacha 121/8
690 02 Břeclav

Tel.: +420 721 874 100
e-mail: mihalik@akmihalik.cz

Další články:

- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)